

MIELIPIDE

Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistys ry
(aiempi nimi Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistys ry)
c/o Aimo Kuivamäki
Visuvedentie 922
34870 Visuvesi
akuivam@gmail.com

6.1.2024

Pirkanmaan ELY-keskus
PL 297
33101 Tampere
kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi

Asia Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistys ry:n mielipide Ruoveden Murskemäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta (ABO WIND 27.10.2023)

Viite Pirkanmaan ELY-keskuksen ilmoitus YVA-selostuksen kuulutuksesta 9.11.2023

Mielipide

Mielipiteen kohteena olevan YVA-selostuksen kohde:

ABO Wind Oy suunnittelee Ruoveden kunnan Murskemäen alueelle tuulivoimapuistoa. Hankealue sijoittuu Ruhalan ja Kaukolan kylien väliin, noin 5 km etäisyydelle Ruoveden keskustajamasta. Murskemäen hankealueen laajuus on noin 870 hehtaaria. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan alueelle suunnitellaan enintään 5, yksikköteholtaan 6–10 MW tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. YVA-menettelyn on tarkoitus edetä samanaikaisesti alueen osayleiskaavoituksen kanssa.

Arvioitavat vaihtoehdot

Vaihtoehto 0 (VE0): Hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto 1 (VE1): Murskemäen hankealueelle rakennetaan enintään 5 tuulivoimalaa.

Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistys ry esittää mielipiteenään, että YVA-selvityksen tulosten perusteella vaihtoehdon VE0 valinta on selkeästi ainoa objektiivisesti perusteltavissa oleva vaihtoehto.

Perustelut:

Kuvassa 1 on YVA-selvityksen yhteenvetotaulukko ja siitä käy selkeästi ilmi, että vaihtoehdolla VE0 on ainoastaan ilmastoon vähäinen kielteinen vaikutus, kun sen sijaan vaihtoehdon VE1 vaikutukset ovat useimpien tekijöiden, esim. kulturiympäristön, ihmisten viihtyvyyden ja luonnon osalta suuresti, kohtalaisesti tai

vähäisesti kielteisiä. Kun lisäksi huomioidaan asukaskyselyn tulokset (kuva 2), joiden mukaan kolme neljäsosaa (¾) vastaajista kokee Murskemäen tuulivoimahankkeen kielteisenä, olisi vaihtoehdon VE1 valinta ja toteutus ihmisten ja luonnon kannalta vaikeasti perusteltavissa ja vastuutonta. Taloudellinen tuulivoimaloiden hyöty menisi maanomistajalle ja voimayhtiölle, kaikki haitat kohdistuisivat muille asukkaille, ympäristöön ja luontoon.

Taulukko 33-1. Arvioitujen vaikutusten merkittävyys. Merkittävyyden suunta ja taso on havainnollistettu värillä (valkoinen: ei muutosta ympäristön tilaan, violetti = kielteinen, vihreä = myönteinen).

	Erittain suuri	Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Merkityksetön	Vähäinen	Kohtalainen	Suuri	Erittain suuri
Vaikutus									
Maa- ja kallioperä					Merkityksetön				Vähäinen
Pohjavedet					Merkityksetön				Vähäinen
Pintavedet					Merkityksetön		Kohtalainen	T1 Suuri	
Kasvillisuus ja luontotyypit					Merkityksetön				Vähäinen
Ekologinen kytkeytyneisyys					Merkityksetön				Vähäinen
Pesimälinnusto, muut lajit					Merkityksetön				Vähäinen
Pesimälinnusto, kaakkuri, huuhaaja, teeri, metso, kehrääjä					Merkityksetön				Kohtalainen
Muuttolinnusto					Merkityksetön				Vähäinen
Liito-orava					Merkityksetön				Merkityksetön
Metsäpeura					Merkityksetön				Merkityksetön
Viitasammakko					Merkityksetön				Suuri
Lepakot					Merkityksetön				Kohtalainen
Suurpedot: susi, ilves					Merkityksetön				Vähäinen
Suurpedot: karhu, ahma					Merkityksetön				Merkityksetön
Muu eläimistö					Merkityksetön				Vähäinen
Suojelualueet					Merkityksetön				Merkityksetön
Ilmasto					Vähäinen				Vähäinen
Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö					Merkityksetön				Kohtalainen
Kaavoitus					Merkityksetön				Vähäinen
Maisema ja kulttuuriympäristö					Merkityksetön				Suuri
Muinäisjäännökset					Merkityksetön				Merkityksetön
Luonnonvarojen hyödyntäminen					Merkityksetön				Vähäinen
Elinkeinot ja palvelut					Merkityksetön		Vähäinen		Vähäinen (kiviaines-tenotto)
Liikenne					Merkityksetön				Vähäinen
Ilmanlaatu					Merkityksetön				Merkityksetön
Melu					Merkityksetön				Kohtalainen
Välke, ilman puuston vaikutusta					Merkityksetön		Vähäinen (muut)	R1 ja R6 Kohtalainen	R9 Suuri
Välke, puusto huomioitu					Merkityksetön				Vähäinen
Elinolot ja viihtyvyys					Merkityksetön				Kohtalainen
Virkistyskäyttö ja metsästys					Merkityksetön				Vähäinen
Terveys					Merkityksetön				Vähäinen

Kuva 1. YVA-selvityksen yhteenvetotaulukko (lähde YVA-selvityksen taulukko 33-1)

Kuva 26-5. Asukaskyselyn vastaajien suhtautuminen Murskemäen tuulivoimahankkeeseen kokonaisuudessaan (n=181).

Kuva 2. Asukaskyselyn vastaajien suhtautuminen Murskemäen tuulivoimahankkeeseen (lähde YVA-selvityksen kuva 26-5).

VE1 vaikutukset:

1) Vaikutus maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Murskemäen alue on sijainniltaan valtakunnallisesti poikkeuksellinen, hyvin arvokas ja herkkä, eikä siksi sovi lainkaan tuulivoimaloiden rakentamiseen.

Murskemäen voimala-alue sijaitsee aivan lähellä (1,2 km) valtakunnallisesti arvokasta Ruoveden reitin maisema-alueetta. Tämä on myös YVA-selostuksessa huomioitu ja todettu tuulivoimahankkeen olevan alueen maisemalle ja kulttuuriympäristölle suuresti kielteinen.

Murskemäkeä ei ole osoitettu tuulivoimala-alueeksi maakuntakaavassa 2040 eikä myöskään nähtävillä olevassa vaihemaakuntakaavan (elonkirjo ja energia) luonnosaineistossa.

Murskemäen tuulivoimalapuiston OAS-vastineraportissa Pirkanmaan ELY-keskus esittää lausunnossaan:

”Aluetta ei ole osoitettu tuulivoimatuotannon alueeksi maakuntakaavassa.

Kaavaselostuksessa tulee esittää perustelut maakuntakaavasta poikkeamiselle, vaikka kyseessä onkin vain 5 voimalan hanke.”

Mielestämme vakuuttavasti perusteltuja syitä maakuntakaavasta poikkeamiselle ei YVA-selostuksessa ole esitetty, varsinkin kun ottaa huomioon 5 tuulivoimalan vähäisen energiatehon (30-50 MW) ja vertaa sitä valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen tuhoutumiseen. Murskemäelle suunniteltujen voimaloiden teho 30-50 MW on vain 0,53-0,88 % vuonna 2022 Suomessa toiminnassa olevien tuulivoimaloiden yhteistehosta 5677 MW (tuulivoimayhdistys.fi). Teollisuusluokan tuulivoimalat muuttavat oleellisesti niin maisema-alueen luonteen kuin sen mittakaavan ja ne näkyvät järvimaisemassa kauas. Jos maisemaa radikaalisti muuttavien viiden voimalan rakentaminen sallitaan, on maassamme (jälleen) yksi

valtakunnallisesti arvokas maisema-alue vähemmän ja silloin voidaankin kysyä, onko maakuntakaavan merkinnällä (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue) mitään merkitystä tai arvoa?

Tuulivoimalat voidaan rakentaa muualle, maisemallisesti vähemmän herkille alueille mutta arvokasta maisema-aluetta ei voida siirtää. Maassamme on suunnitteilla merialueille useita tuulivoimapuistojen alueita ja Valtioneuvosto teki 23.11.2023 periaatepäätöksen Suomen yleisiä vesialueita koskevan huutokauppanettelyn käynnistämistä viidellä merituulivoima-alueella. Metsähallitus käynnisti vuonna 2023 kilpailutukset koskien Närpiön sekä Pyhäjoen ja Raahen edustan merituulivoimahankkeita (Edith- ja Ebba-hankkeet) ja jo näiden kahden hankkeen suunniteltu yhteiskapasiteetti on 3000 MW (www.metsa.fi).

2) Vaikutukset ihmisten viihtyvyyteen ja elämänlaatuun

Murskemäen tuulivoimahankkeen asukaskyselyn (Abo Wind Oy, Asukaskysely raportti 16.8.2023) tulokset ovat varsin yksiselitteisesti Murskemäen tuulivoimalahanketta vastustavia. Vastaajat näkevät tuulivoiman sinänsä myönteisenä energiavaihtoehtona, mutta Murskemäen kaavoittaminen tuulivoimala-alueeksi koetaan kielteiseksi juuri alueen poikkeuksellisen sijainnin ja luonteen vuoksi. Tämä käy hyvin esille YVA-selvityksen kuvasta 26-4, jossa on asukkaiden näkemyksiä tuulivoimahankkeen eri vaikutuksista. Erittäin kielteisiä tai melko kielteisiä vaikutukset tuulivoimahankkeella on linnustoon (82 %), kiinteistöjen arvoon (82 %), melutilanteeseen (82%), maisemaan ja kulttuuriympäristöön (81%), asumisviihtyvyyteen (79%), luonnosta nauttimiseen (79%), matkailuelinkeinojen harjoittamiseen (79%) ja kiinteistöjen käyttömahdollisuuksiin tulevaisuudessa (79%). Myönteisistä vaikutuksista suurin on vaikutus kunnan talouteen (31 %) ja ilmastomuutokseen (27%).

Asukaskyselyn yhteenvedona (katso edellä kuva 2 ja YVA selvityksen kuva 26-5) vaihtoehdon VE0 (hanketta ei toteuteta) kannalla oli vastaajista täysin tai jokseenkin samaa mieltä 72 % ja vastaavasti VE1:n (alueelle rakennetaan enintään 5 tuulivoimalaa) kannattajia oli vastaajista täysin tai jokseenkin samaa mieltä vain 17 %.

Mikäli asukaskyselyn tuloksista ja YVA-selvityksen yhteenvetotaulukosta piittaamatta VE1 valitaan tuulivoimalat rakennetaan, on se valitettava esimerkki *solastalgiaa* aiheuttavasta ilmiöstä (katso liite 1).

3) Vaikutukset kasvillisuuteen, linnustoon ja muuhun eläimistöön

Murskemäen alueella on tehty erilaisia kasvillisuus- ja eläimistöselvityksiä. Osa selvityksistä on varsin ylimalkaisia ja/tai perustuvat väärään aikaan tehtyihin tai vähiin maastotutkimuksiin. Esimerkiksi muuttolinnustoseurantaa pitäisi Ympäristöministeriön ohjeiden mukaan (**Suomen Ympäristö 6/2016**) tehdä kevätmuuton osalta Etelä-Suomessa vähintään 30 päivän ajan maaliskokuussa ja syysmuuton osalta samoin 30 vrk elo-marraskuussa. YVA-selvityksen mukaan Murskemäen alueen kautta kulkee mm. kurkien kevät- ja syysmuuton pääreitit. Kevätmuuttoa oli kuitenkin seurattu vain huhti-toukokuun aikana (ei maaliskuussa) v. 2022 ja 2023 yhteensä vain 13 vuorokautena ja kaikkiaan 70 tuntia. Vastaavasti syysmuuttoa oli seurattu syys-lokakuussa 2022 (ei marraskuussa) 14 vrk ja kaikkiaan 86 tuntia. Puutteellisesta havainnoinnista johtuen? vaihtoehdon VE1 vaikutus muuttolinnustoon arvioitiin olevan vähäinen kielteinen. Huomattavaa on, että kaakkurin, huuhkajan, teeren metson ja kehrääjän osalta VE1:n vaikutus on

kohtalaisen kielteinen.

Lumijälkilaskenta rajoittui kahteen laskentakierrokseen 22.2. ja 7.3. 2023; samoin liito-oravaselvitys kahteen maastokäyntiin 15.-15.5.2023).

Lepakkoselvitys on tehty kahtena aktiivikartoituksena v. 2022 ja kolmena vuonna 2023. Vuonna 2022 havaittiin yhteensä 20 lepakkoa ja v. 2023 26 lepakkoa. Näiden tulosten perusteella Murskemäen alueella on varsin elinvoimainen lepakkokanta. Lepakkoselvityksessä todetaan, että Yläinen Tallusjärvi/-lammi on todennäköisesti lepakoiden kannalta tärkein alue. Tuulivoimala T4 on suunniteltu vain 200 metrin päähän lammesta. Samalla Yläinen Talluslammella on myös viitasammakkojen lisääntymisalue.

Maalla jo toiminnassa olevien tuulivoimaloiden (kooltaan Murskemäelle suunniteltuja voimaloita pienempiä) vaikutuksista lintujen, lepakoiden ja maanisäkkäiden siirtymisiin on juuri julkaistu uutta, kokoavaa tutkimus tietoa (**Anne Tolvanen et al., 2023**). Tutkituissa tapauksissa 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä osoitti siirtymistä (500 m -5 km) voimaloiden alueilta. Esimerkiksi lepakot siirtyivät keskimäärin 1 km:n etäisyydelle (21 siirtymää / 29 tutkittua tapausta) voimaloista. Siten esim. Murskemäen tuulivoimalan numero 4 suunniteltu sijainti vain 200 m:n päähän Yläinen Talluslammesta tulee aiheuttamaan lepakoiden häviämisen tältä lepakoille tärkeältä alueelta. Kurjet (3 siirtymää / 3 tapausta) ja pöllöt (2 siirtymää/2 tapausta) siirtyivät tutkimuksen mukaan 5 km.

Tutkimuksen perusteella tuulivoimalat nopeuttavat monimuotoisuuden heikkenemistä elinympäristöjen häviämisen / pienenemisen ja luonnonvaraisten eläinten siirtymisen vuoksi.

4) Taloudelliset vaikutukset

Ruoveden urheilutalolla 21.11.2023 kerrottiin tuulivoimaloiden tuoton olevan Ruoveden kunnalle n. 110 000 € vuodessa. Summa on varsin pieni kunnan kokonaistaloudessa ja itse asiassa voimaloiden rakentaminen todennäköisesti heikentää entisestään Ruoveden vetovoimaa ja kiihdyttää veronmaksajien muuttoa pois kunnasta.

VE0 vaikutukset

Viiden tuulivoimalan rakentamisella on YVA-selvityksen mukaan vähäisiä positiivisia ilmastovaikutuksia. Ruoveden kunta voi ja pystyy halutessaan muilla toimillaan vähentämään osaltaan hiilidioksidipäästöjä ja lisäämään samalla luonnon monimuotoisuutta (esim. solmimalla ekosähkösopimuksen, kaavoitus päätöksillään, omien tilojen lämmityksessä, liikennejärjestelyillä ja suojelemalla metsistään ja ottamalla talousmetsien hoidossa käyttöön jatkuvan kasvatuksen periaatteen).

Ruovedellä 6.1.2024

Aimo Kuivamäki
puheenjohtaja

Viitteet:

Anne Tolvanen, Henri Routavaara, Mika Jokikokko, Parvez Rana. How far are birds, bats and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? - A systematic review. *Biological Conservation* 288 (2023) 110382. Journal homepage www.elsevier.com/locate/biocon

Suomen Ympäristö 6/2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimakakentämissä.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4624-4>

Liite 1

Solastalgia (termin teksti on Aura Koiviston kirjasta *Harhamat*, sivut 12-13).

Kustannus Into.

”Solastalgia vertautuu nostalgiaan; sen alku tulee sanasta *solacium*, lohtu ja lohdutus. Se on tuskaa, joka liittyy siihen, että ihminen vieraantuu kotipaikastaan eikä saa siitä enää lohtua. Monellakaan ei enää ole sitä entistä kotiseutua, jota ikävöidä, tai vaikka he yhä asuisivat siellä, he ikävöivät silti. Kotiseutu on muuttunut, tuhoutunut. Se on *tuhottu*. Se ei tarjoa enää kauneutta eikä iloa. Se on maisema, jota säätelevät ”taloudelliset tarpeet” ja siksi se muuttuu aina sen mukaan, miten siitä nopeimmin saadaan rahaa. Se on koneellisesti muokattu maisema, jota nykyään on kaikkialla. Sitä hakataan, myllätään, käännetään ja kaivetaan. Revitään, räjäytetään ja tasoitetaan. Rakennetaan, uudistetaan, kehitetään.

Miten sen keskellä jaksaa elää, jos ei opi sulkemaan silmiään rumuudelta?

Kuvittelen ihmisen, jolla on paikka, minne hän tuntee kuuluvansa: tuo paikka on täynnä hänen elämänsä muistoja, hän kasvaa siellä ja sinne, se on osa häntä itseään. Kunnes maisema alkaa muuttua, kunnes se muuttuu niin paljon, ettei hän enää tunnista sitä. Silloin hän tajuaa, ettei maisemalla ollutkaan mitään arvoa. Hän ymmärtää olevansa itsekin arvoton. Hänestä on tullut osaton omalla kotiseudullaan ja sitä kohtaan tuntemansa rakkauden sijaan hän tuntee surua, ylpeyden sijaan inhoa ja häpeää.

Mutta siitä ei voi puhua, sillä hänen tunteillaan ja sen myötä hänellä itsellään ei ole merkitystä. Tuho on laillinen, sillä jossain muualla on määritetty ”yhteinen hyvä”, jonka mukaan toimitaan, ja ne, jotka päättävät ”yhteisestä hyvästä” ja sen myötä hänen maisemastaan, ovat hänen elämänsä kohtaan yhtä välinpitämättömiä kuin koneet, jotka maisemaa jauhavat. Kaikki etenee väijäämättä ja se täytyy oppia hyväksymään. Jos ei opi, sairastuu. Jos oppii, ei ole enää se, joka joskus oli.”